

מה יחסך ל„שחורים“?

שאלון זה, שחובר בשיתוף פעולה עם מומחים למדעי החברה, נותן דף אפשרות לבחון את עצמך — באיזו מידה נקי אתה מדעות קדומות, שנאה עדתית וחוסר-סובלנות, לא רק בתי-אוריה, אלא למעשה.

רבים האנשים המשיכניים לחלוטין שהם דוגמה ליחס הוגן וסובלני, אולם בהיתקלם בפרטים הקטנים — שהם הקובעים בחיי יומיום — מופתעים חכריהם לראות שהם קורבן לדעות קדומות, אם כי בתת-הכרתם. אמתלות שונות עוזרות להם להשלות את עצמם.

השאלון הבא עוזר לך לבדוק את עצמך, אחרי כל שאלה, סמן צלב ליד התשובה הנראית לך קרובה ביותר לדעותיך. העיקר הוא: ענה בכנות. איש אינו בוחן אותך — אלא אתה בעצמך. את הנקודות יש לחשב לפי המספר המופיע לפני כל תשובה, אם סיכום המספרים מגיע ל-55 או פחות מזה, סימן שאתה אדם נאור, חופשי כמעט לגמרי מדעות קדומות. אם הוא עולה על 55, סימן שאתה שייך לשכבה הרחבה הנזוהה מדעות קדומות מסוימות, אך אינה מסכימה להודות בזה. אם המספר אינו קטן מ-75, עדיף לראות בעצמך אדם המתנגד למעשה לשוויון ערתי, ומן הראוי שתבדוק מחדש את יחסך לכל הבעייה.

בשאלות החלות על מצב שאינך נתון בו, העמד את עצמך בדמיוןך באותו מצב. אם אינך יכול לדעות, הוסף שתי נקודות.

א. האם תיכנס ברצון לגור בבית אשר מרבית שכוניו הם בני ערות המזרח?

1. כן, הדבר אינו משנה לי.
2. לא איכפת לי עקרונית, אולם אני חושב שדבר ישפיע לרעה על הרמה התרבותית של ילדי.
3. אין לי שום דבר נגדם, אולם אינו סובל את הריחות של מטבחם, והמוסיקה המזרחית שהם מנגנים ברדיו מעצבנתי.
4. לא, הם מלוכלכים.

ב. בשכונתך (או בקופת-חולים) ישנם שרטים שה שני רופאי-שיניים, האחד בעל שם אשכנזי והשני בעל שם ספרדי. אינך יודע מאומה על שניהם כמי היות בוחר?

1. הייתי מנסה לברר מה רמתם המקצועית, ובוחר בטוב יותר.
2. באשכנזי, עם הספרדי אין לי שפה משותפת, ולא אוכל להסביר לו את מכאוב בדוק.
3. ברור כי השכלתו של האשכנזי גבוהה יותר, כי בארצות המזרח אין אוניברסיטאות כל כך משיכללות.
4. באשכנזי, אין לי אמון בספרדים.

ג. אם אתה עובר ממזכותך בכביש, ויש לך ברירה וקחת טרמפיסט, האם היות עוצר כדי לקחת נער תימני מן המעברה הסמוכה?

1. כן, בהחלט. איני מבחין בין טרמפיסט מ.
2. אם הוא נראה נקי, לא איכפת לי.
3. לא, שמעתי שהם מעבירים כל מיני מחלות.
4. לא, יש ביניהם גנבים.

ד. רוב המושעים הנתפסים כמזינים בכני פוגי המושעים הם —

1. אשכנזים. המספר הכללי מקביל, בערך, לאחוז כל עדה באוכלוסייה הכללית.
2. ספרדים. ברור שהפשע נובע מתנאים סוציאליים, ותנאי חייהם של הספרדים נחותים, בדרך כלל, שלא באשמתם.
3. ספרדים. הם חמי מגז ונוטים מטבעם להתפרצות יצרים.

ה. בעבודתך אתה נפגש למנהל ספרדי. מה יחסך אליו?

1. עדתי אינה מענינת אותי, אם הוא מנהל טוב, זה מספיק לי.
2. אם הוא ספרדי משכיל, זה לא איכפת לי.
3. איני חושב שזה מגיע לו. בוודאי היתה לו פרוטקציה.
4. שלילית. מנהל ספרדי נוטה מטבעו לרפוק את האשר כגזים ולחמוך בעובדים מבני ערות.

ו. כיוודתך בצבא (או בעתידות) ישנם רבים מכני ערות המזרח. האם הדעתך הם חייבים יותר גרושים?

1. לא, יש חיילים טובים ורעים, והעדה אינה קובעת כלום.
2. לא, הם משתדלים בכל כוחם להידמות לנו.
3. הם אינם אשמים — חסרה להם תפיסה טכנית.
4. כך הם חונכו בגלות.

ז. אחותך או בתך הורבת עם צעיר שחורי-מה יחסך לך?

1. חיובי בהחלט. אם היא רוצה בו, זה בסדר גמור. זה ענינה שלה.

יד. רוב מוכרי השוק השחור בארץ הם „שחורים“.

1. איני סבור שזה נכון.
2. אין לחם בדירה, בני המעברות המובטלים נאלצים למכור את המנות הקצובות.
3. הם סוחרים מטבעם. הם לא מבחינים בין מסחר וספסרות.
4. הם אישיים לגורל המדינה, ולא איכפת להם כלל לעבור על חוקיה.

יח. אחותך או בתך מבקשת להינשא לצעיר ספרדי שאינך מכיר אותו מה תעשה?

1. אבקש שיוצג לפניי תחילה, אם ימצא חן בעיני, אסכים לשואיק.
2. איני מתנגד, אולם אסביר לה שהדבר כרוך בקשיים רבים, חמורים מאד, ועליה לשקול היטב.
3. אתנגד לטובתה ולטובתו, כי אין שום סיכויים לאושר בנושאין כאלה.
4. לא ארצה לשמוע על זה. הספרדים מדכאים את נשותיהם, כי המסורת שלהם אינה מכירה ברמה שווה של האשה.

יט. בבית קפה נישא אינך צעיר בעני מראה ספרדי ומזמין אותך לרקוד. איך תתייחס אליו?

1. כאל כל צעיר אחר.
2. ארקוד עמו מתוך נימוס.
3. ארקוד עמו, אבל לא אסתבך עמו.
4. אסרב. הם מתלהבים מדי, והם צעקניים מדי בלבוש.

יז. בתורים ואיטובוסים בקיום המובילים לשכונות ולפרברים השחורים, יש תמיד רעש רציף. הסיבה היא —

1. חברות האוטובוסים מפלות לרעה שכונות אלה, ואינן מעמידות לרשותן את מספר האוטובוסים הדרוש.
2. קשה להם יותר להתאפק ולהבליג על אי-נחיות.
3. הם חושבים שאפשר להשיג את הכל בכוח הזרוע.
4. הם מטבעם חסרי נימוס, חוש סרר וכבוד לזולת.

יח. בממשלת ישראל ישנו רק שר אחד מבני עדות המזרח, וגם בכנסת נופר ייצוגם בהרבה מאחוזם באוכלוסייה. הסיבה היא —

1. כל המטלות התרגלו להפלות אותם לרעה. עמדות המפתח בהן תפוסות בידי יל די מזרח אירופה.
2. זה בסדר. איש אינו בודק את המוצא העדתי של מנהיגי מפלגות. היצוג הוא לפי דעות, לא לפי עדות.
3. ל„שחורים“ חסרה המסורת רבת-הדורות הדרושה לניהול עניני הציבור.
4. דוגמת ארצות-ערב מוכיחה כי מנהיגות מזרחית מושגת תחת ואנוכית מטבעה.

יט. בני עדות המזרח מעטים בתתישבות העובדת מפני ש —

1. לא נעשה ניסיון שיטתי לגייס אותם.
2. מקור התנועה באירופה המזרחית, ואין היא מתאימה כל כך להרגלי החיים ולמסורת הרוחנית של המזרח.
3. קשה להם לעשות מאמץ איריאליסטי לאורך ימים.
4. הם מעדיפים לספסר בעיר.

כ. בארגון הצבאי הלאומי היה אחוז גדול מאד של בני עדות המזרח. הסיבה היתה —

1. החוש הלאומי שלהם מפותח מאד.
2. הם מתלהבים ביתר קלות לקרב.
3. הם הרפתקנים ונוטים למעשי אלימות. המאמץ נדרש לתקופה קצרה.
4. אציל יודע לנצל את האינסטינקטים הנחותים שלהם.

כא. השחורים מהווים בינו את עיקר האובדן במעברות מפני ש —

1. דופקים אותם.
2. הם פחות זריזים מן האשכנזים.
3. הם רגילים לחיות ברמה נמוכה ובלכולוך.
4. אין הם מוכנים לעבוד למען מחייתם, ואת כספם הם מסתירים בגרב.

כב. עדות מזרח מסוימות מספקות את עיקר המועמדות לפריוצות —

1. איני בטוח שזה כך.
2. המצב הכלכלי מכריח אותן.
3. הן רגילות לחברה בה תופסת הזנות מקום גרתי.
4. הרמה המוסרית שלהן ירודה יותר.

2. זה ענין של טעם. אני לא הייתי בוחר בו.

3. שלילי. לא יצא מזה כלום. הרמה אינה יכולה להיות שווה.
4. שלילי בהחלט. אני יודע שבני עדות המזרח אינם יודעים להעריך חברתה של בחורה תרבותית. הם רק מתאחים לגופה, רוצים להשווץ לפני חכריהם בשכונת.

ח. כנך או אחיך הצעיר צריך נזמת לבית הספר. האם איכפת לך אם יישנה הביתה שרוב תלמידיה „שחורים“?

1. לא, אין הבדל בין ילדים. מוטב שילמדו בגיל צעיר להכיר את בני כל העדות.
2. בתיאוריה זה יפה מאד, אולם למעשה אני יודע שרמת הלימודים סובלת מזה מאד.
3. אני מתנגד. הוא ילמד לקלל לפני שילמד לכתוב.
4. בהחלט. הוא ילמד כל מיני מנהגים מגונים.

ט. אם מוטי עדיך לשכור עובר והרשעה מצוי עך לך שני עובדים — רחמים מזהר ושמעון יויצקי — כאיזה מהם תבחר?

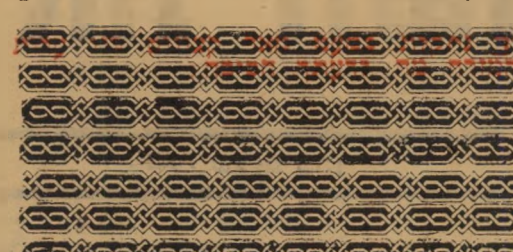
1. איני יודע. זה תלוי באנשים.
2. בשני. אני יודע מהנסיון שבני עדות המזרח מטופלים במשפחות גדולות, וזה גורם לתקלות שונות, תוספות משכורת והעזרויות מעבודה.
3. בשני. התפוקה של השחורים ירודה, ודרוש להם המון זמן ללמוד את הדברים הפשוטים ביותר.
4. בשני. אני לא רוצה לטמיע ערביית אציל.

י. יש סרט טוב בקולנוע שרוב לקוחותיו „שחורים“, האם אתה מוכן להסתפק בפרט פחות טוב בקולנוע אחר?

1. לא, הסרט הוא הקובע.
2. לא, אם כי התנהגות פרועה בקולנוע מפרעה לי מאד.
3. כן, השריקות ופיצוץ-גרעינים גוזלים את כל ההנאה מן הסרט.
4. בהחלט. בקולנוע אני רוצה ליהנות.

יא. ישנה בחורה ספרדיה המוצאת חן בעיניך. האם אתה מוכן דשאת אותה ראשה?

1. כן, איני בודק את המוצא. אם היא מתאימה לי, לא איכפת לי כלום.
2. כן, אם הורי יסכמו.
3. קשה להחליט. יש בעות של מנהגי כישול, קשרי משפחה, חינוך ילדים וכיו.
4. לא, הנסיון מוכיח בעליל כי נשואי תערובת גזונים לכשלוז מוחלט.

יג. רוב מחוסרי העבודה בארץ הם בני עדות המזרח מפני מה —

1. מפלים אותם לרעה בתור לעבודה.
2. הם באו יותר מאוחר, ואינם זריזים בהסתגלותם.
3. בתנאים כלכליים ירודים, ברור שהפועל הגרוע יותר טובל יותר.
4. אין הם רוצים לעבוד. הם רגילים לחיות חיי בטלה, ולהתפרנס על חשבון המדינה.